

Vogels en de energietransitie

Standpunt Vogelbescherming

- Duurzame vormen van energieopwekking en dus ook van wind- en zonne-energie ja, maar....
  - Keuzes voor wind- en zonneparken dienen onderdeel te zijn een integrale aanpak.
  - Niet in Natura 2000-gebieden, NatuurNetwerk Nederland, weidevogelgebieden, vaste rust- en slaappleatsen en andere belangrijke vogelgebieden
  - Ontzien van belangrijke migratie-/vliegroutes vogels (en ook vleermuizen)
- * En vermijden van als duurzaam gepromote energiebronnen zoals biobrandstoffen, houtpellets

Integrale aanpak

➤ Een aanpak waarin duurzame energieopwekking en energiebesparing in samenhang worden bekeken én waarin wind- en zonne-energie onderdeel zijn van een pakket aan maatregelen

- Concrete afrekenbare opgave energiebesparing en maatregelen daartoe
- Duurzaam ruimtegebruik
- Vermijden van voor vogels gevoelige gebieden
- Versterking van de natuur/klimaatadaptatie/overige kwaliteitversterking omgeving
- Locatiekeuze, ontwerp en beheer zodanig dat er geen significant negatieve gevolgen voor vogels optreden.
- Toepassing van mitigerende maatregelen en indien vereist tijdige en volwaardige natuurcompensatie
- Onderzoek/monitoring

Duurzaam ruimtegebruik zon

- Vogelbescherming is voorstander van het hanteren van een voorkeursvolgorde voor het plaatsen van zonnepanelen: (1) eerst op daken en aan gevels van gebouwen, (2) dan onbenutte terreinen zonder natuurwaarden in bebouwd gebied en (3) infrastructurele werken en overige gronden in bebouwd gebied, en (4) tot slot in het landelijk gebied op gronden met geen of zeer weinig belang voor vogels en andere natuurwaarden.

Effecten

Mogelijke Effecten

- Slachtoffers
- Direct verlies leefgebied (areaal)
- Verlies leefgebied door kwaliteitsverlies (o.a. verstoring, minder voedsel)
- Verlies leefgebied door verbreken samenhang (obstakel-/barrièrevorming)
- Aantrekken predatoren

Wageningen Universiteit 2020: sterfte onder vogels door windmolens wordt onder de huidige normen en besluitvorming voor windmolenparken zwaar onderschat. Nu wordt sterfte vaak alleen geschat rond een individueel park, maar vogelpopulaties komen steeds meer turbines tegen in het landschap

<https://www.nhnieuws.nl/nieuws/269819/onderzoekers-waarschuwen-impact-windturbines-op-vogelsterfte-onderschat>

Beschermingskaders

- Natura 2000 > Wet Natuurbescherming
- NatuurNetwerk Nederland > Barro, Provinciale Omgevingsverordening en bestemmingsplannen (omgevingsplannen)
- Weidevogelgebieden > Provinciale Omgevingsverordening en bestemmingsplannen (omgevingsplannen)
- Overige gebieden: stiltegebieden, cultureel erfgoed, beschermd grasland
- Beschermde plant- en diersoorten > Wet Natuurbescherming > alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten in Nederland
- Beschermde houtopstanden > Wet Natuurbescherming, Provinciale Omgevingsverordening, bestemmingsplannen (omgevingsplannen)/APV's

Zwarte Wiek

Proef Eemshaven Groningen: na acht maanden is de eerste indruk dat er nog geen duidelijk verschil is in het aantal vogelslachtoffers tussen molens met en zonder zwarte wiek. Volgens de provincie Groningen is het nog te vroeg om hier conclusies uit te trekken. Het onderzoek loopt nog tot de winter van 2024/25.

Windgevoeligheidskaarten SOVON

- Met gegevens over de verspreiding, aantallen en vliegbewegingen van deze vogels zijn kaarten gemaakt met gebieden waar naar verwachting de risico's van windturbines op kwetsbare soorten het grootst zijn.
- De kaarten zijn een hulpmiddel bij het zoeken naar locaties voor windenergie in Nederland. Hiermee kunnen de RES-regio's, gemeenten en initiatiefnemers in een vroeg stadium goede informatie over vogels betrekken bij het uitwerken van zoekgebieden.
- De kaarten geven geen oordeel of het plaatsen van windenergie wel of niet mogelijk is in een gebied. Bovendien moet plaatsing van nieuwe windturbines te allen tijde voldoen aan de regels van de Wet natuurbescherming.

<https://www.sovon.nl/onderzoek/onderzoeksthemas/energietransitie/windenergie-gevoeligheidskaart>

Windturbinegevoeligheidskaarten

Onvoldoende informatie

Delen

In de rode gebieden zijn deze risico's het grootst.
In de licht gekleurde gebieden het laagst.

MEER VIDEO'S

0:45 / 2:24

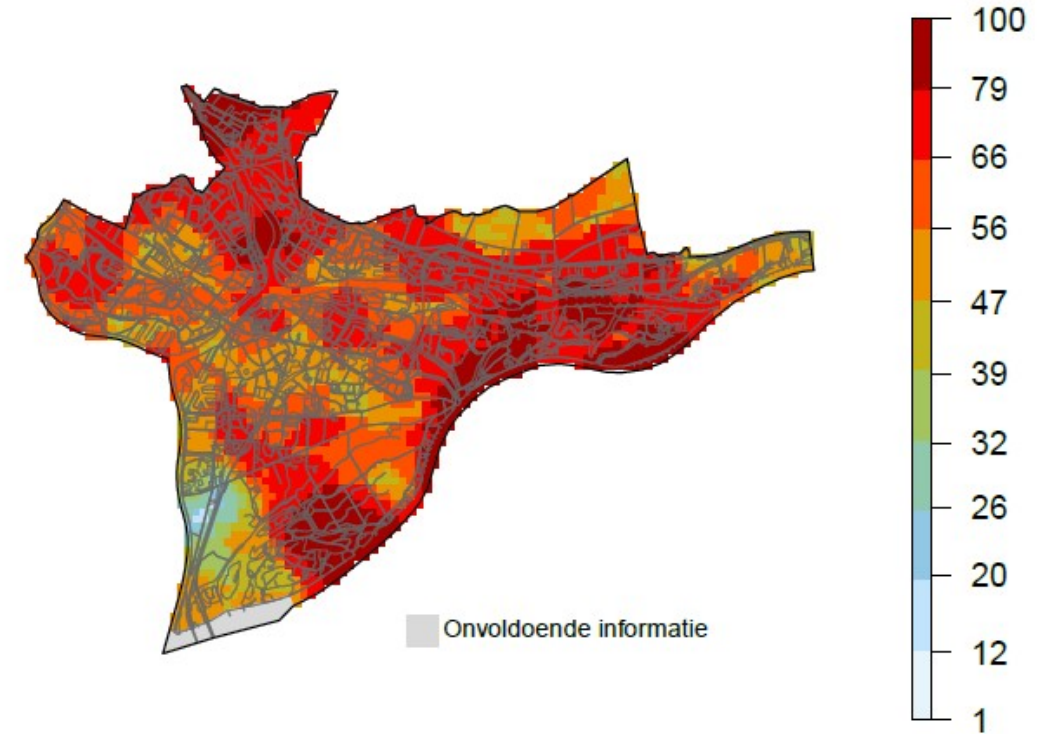
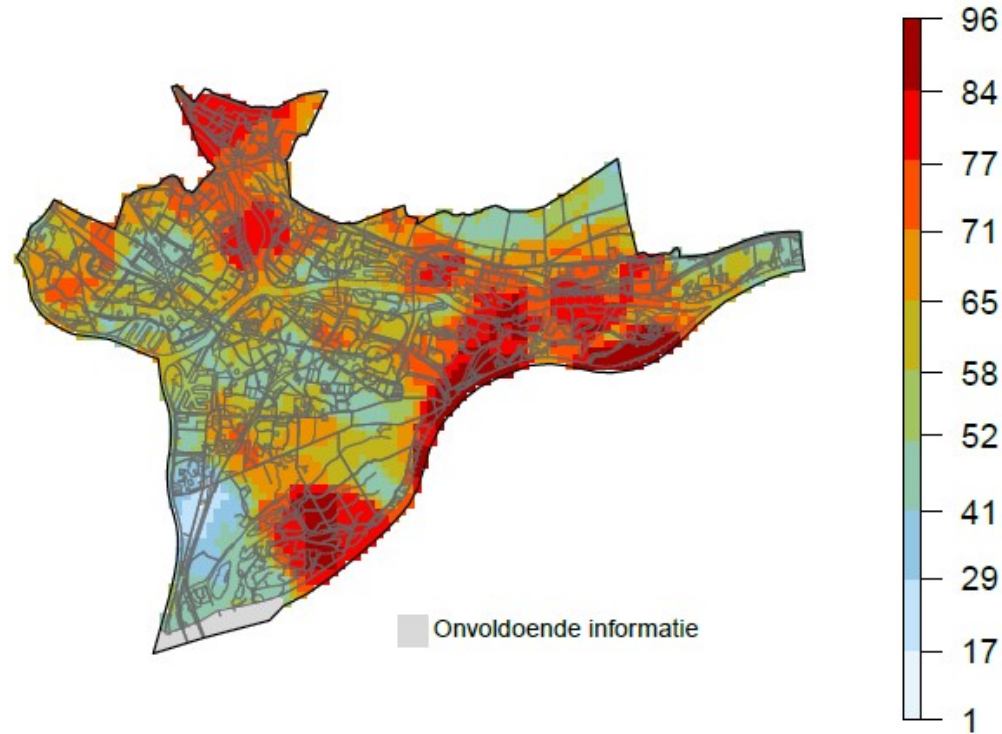
YouTube

Verkeer januari 2021. Copyright Sovon Vogelonderzoek Nederland en Ministerie van LNV
Op deze kaart zijn de beperkingen zoals genoemd in Sovon-rapport 2021/08 van toepassing

RES005 Regio Drechtsteden Gevoeligheidskaart broedvogels en niet-broedvogels

regionale legenda

landelijke legenda

Het kaartbeeld geeft in kleuren het relatieve verschil weer tussen gebieden van de kans dat windturbines een negatief effect zullen hebben op zowel broed- als niet-broedvogelpopulaties. In roodtinten de gebieden met de hoogste kans, in blauw en wit de gebieden met de laagste kans. Grijs belijning: topografie. Voor nadere uitleg van de interpretatie en de beperkingen van deze kaartbeelden zie Sovon-rapport 2021/09. Versie 2021. Copyright Sovon Vogelonderzoek Nederland en Ministerie van LNV.

Energie infrastructuur

Uitbreidingen van het landelijk hoogspanningsnet op een spanningsniveau van 220 kV of hoger. Verklaring onderstaande afkortingen: BBB (Beter Benutten Bestaande) / HSS (Hoogspanningsstation) / HSV (Hoogspanningsverbinding).

380 kV Netuitbreiding Noord-Holland Noord	HSV 380 kV Randstad - Noordring
BBB 380 kV Diemen - Lelystad	HSV 380 kV Vierverlaten - Ens
BBB 380 kV Ens - Zwolle	HSV 380 kV Zuid-West Oost
BBB 380 kV Maasbracht - Eindhoven	HSV Interconnector NeuConnect
HSS omgeving Sloegebied	Netversterking westelijk Friesland
HSS Tilburg	Programma Aansluiting Wind Op Zee (PAWOZ) - Eemshaven
HSV 380 kV Diemen, Lelystad en Ens	Programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee (VAWOZ)
HSV 380 kV Eemshaven Oudeschip - Vierverlaten	
HSV 380 kV Geertruidenberg - Krimpen aan den IJssel of Crayestein	

Effectbeoordelingen en maatregelen

- Gebiedsbescherming (Natura2000) Wet Natuurbescherming > voortoets> passende beoordeling
- Soortenbescherming Wet Natuurbescherming
- Ruimtelijke ordening regels
- Milieueffectrapportage
- Overig vogelbelang, zoals trekroutes
- Cumulatie effecten, ook in samenhang met allerlei andere projecten en plannen

- Wettelijke benodigde mitigatie en compensatie
- Vrijwillige mitigatie > bv. langere stilstand dan wettelijk verplicht
- Natuurversterking on the spot > bv. natuurinclusieve zonneparken
- Natuurversterking elders > inrichting extra leefgebied voor weidevogels, vogelpopulaties veerkrachtiger maken

- Mitigatie windmolens: wijze van opstelling, locatie, aantal, stilstandvoorziening (seizoen, dag, incidenteel op basis van detectie)

Dank voor uw